

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА

Факультет філософської освіти і науки
Кафедра культурології

КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АЛЬМАНАХ

Випуск 9

2018

УДК 130.2(059)
ББК 411
К 90

Редакційна колегія:

Андрущенко Т.І. – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри етики і естетики НПУ імені М.П. Драгоманова, заслужений працівник культури України.

Бондаренко В.Д. – доктор філософських наук, професор, член-кореспондент НАПН України, завідувач кафедри культурології факультету філософської освіти і науки НПУ імені М.П. Драгоманова, заслужений діяч науки і техніки України.

Лютний Т.В. – доктор філософських наук, доцент кафедри філософії та релігієзнавства Національного університету «Києво-Могилянська академія»

Мєднікова Г.С. – доктор філософських наук, професор кафедри культурології факультету філософської освіти і науки НПУ імені М.П. Драгоманова.

Можейко М.О. – доктор філософських наук, професор, завідувача кафедрою методології гуманітарних наук Білоруського державного університету культури і мистецтв.

Мозгова Н.Г. – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії факультету філософської освіти і науки НПУ імені М.П. Драгоманова.

Немчинов І.Г. – доктор філософських наук, професор кафедри філософії факультету філософської освіти і науки НПУ імені М.П. Драгоманова.

Остапчук І.Б. – доктор філософських наук, професор кафедри культурології факультету філософської освіти і науки НПУ імені М.П. Драгоманова.

Павлова О.Ю. – доктор філософських наук, професор кафедри етики, естетики і культурології філософського факультету Київського національного університету імені Т. Шевченка.

Чорноморець Ю.П. – доктор філософських наук, професор кафедри культурології факультету філософської освіти і науки НПУ імені М.П. Драгоманова.

Відповідальний секретар:

Русаків С.С. – кандидат філософських наук, доцент кафедри культурології НПУ імені М.П. Драгоманова.

Барма О.А. – викладач кафедри менеджменту соціо-культурної діяльності Білоруського державного університету культури і мистецтв.

Культурологічний альманах: Випуск 9. – Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2018, – 108 с.

ISBN 978-966-931-092-7

В альманасі висвітлено теоретичне осмислення новітніх тенденцій в культурі, які пов'язані з креативними індустріями, медіа і інноваціями в галузі культури. У книзі подано наукові статті за матеріалами VII Міжнародної наукової конференції «Інноваційні технології в галузі культури» (8 червня 2018 р.).

В авторських розвідках теми розглянуті з нового культурологічного ракурсу, який дає змогу поєднати роль культури і творчості в сучасному суспільстві.

© Автори статей, 2018
© Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, 2018

ТРАВЕЛОГ-КНИГА И ТРАВЕЛОГ-ПЕРЕДАЧА П. ВАЙЛЯ «ГЕНИЙ МЕСТА»

Головачёв Артём Сергеевич
преподаватель ЗГМУ
golovachov.as@zsmu.zp.ua

Путешествие всегда привлекало людей. Сначала, появились мемуары, путевые записки, после этого к воспоминаниям авторы стали добавлять личное мнение, оценочность, отсылки к другим произведениям и авторам. Так, появился жанр травелог: «Травелог – или повествование о различных реальных или вымышленных путешествиях в пространстве и времени есть форма субъективно-творческого освоения мира человеком и представлена огромным многообразием видов и жанров»[4]. Травелогии вышли из путевых записок и мемуаров, а в начале 20 века стали самостоятельным жанром. Двадцать первый век не только «оцифровал» написанное, но и «создал» новую форму описания путешествия - travel-blog. По утверждению Русакова В.М.: «термин «травелог» впервые ввел в обращение американский путешественник, фотограф и кинооператор Б. Холмс» [4]. Симптоматично, что термин травелог был введён в литературу кинооператором, а со временем трансформировался из текста в кино, телепередачу, блог.

На примере травелога «Гений места» можно проследить то, как печатный текст перестал быть только вербальным средством передачи информации, и как литературный жанр перешёл в киножанр. Трансформация произошла при создании телепередачи. Сам Пётр Вайль писал по этому поводу: «это вызвало растерянность, а напугала перспектива превращения слова в картинку» [2, с. 305]. Так, первая редакция книги «Гений места» вышла в 1999, а программа появилась на экранах в 2005 году. На тот момент, такой переход от «письма» к «экрану» был перспективным т.к. интернет технологии только набирали обороты, а телевидение занимало авторитетную позицию по передаче информации и влиянию на массы. «И все же телевидение — это наша повседневность»[3]. Сейчас современные интернет-технологии постепенно выходят на один уровень с телевидением. Параллельно с телепередачами о путешествиях появляются travel blogs. Как известно, «экранная культура способна многократно усиливать возможности книжной»[3]. В случае с произведением «Гений места» происходит то же самое. Литературный очерк становится «медиафайлом». Предпосылки для этого заложены в самом очерке. Небольшая глава является основой сценария, по которому снимается 25 минутный фильм. Если сравнивать по содержанию, то телеверсия полностью повторяет книгу. По наполняемости материала обе версии расхожи. Так, книга делится на главы (по принципу географического расположения), в которые входят две части. Исторические личности, имеющие отношений к описываемому месту,

противопоставляются, как и сами города, друг другу. Например, Чарли Чаплин и Лос-Анджелес с одной стороны, а Джек Лондон и Сан-Франциско с другой. В телеверсии присутствует только одна из частей. Таким образом, пропадает сравнение исторических личностей, городов. Но приобретением трансформированной версии является появление большого количества дополнительного визуального и аудио материалов. В телепередаче присутствуют фотографии, карты, музыкальное сопровождение или саундтреки к фильмам. Всё это необходимо для лучшего восприятия текстового материала, привлечения интереса зрителей к другой культуре, литературе, живописи. При анализе части Лондон — Артур Конан-Дойль стоит отметить наличие карты передвижения по стране автора детективов. Большую часть времени всё происходящее комментирует П.Вайль, но иногда появляется закадровый голос. Ещё одной особенностью телепередачи является наличие саундтрека из советского фильма о приключениях Шерлока Холмса. Данные медиафайлы усиливают эффект присутствия и выполняют практическую функцию. Карты помогают более точно представить перемещение Конан-Дойля из Лондона в Девоншир, где был написан рассказ «Собака Баскервилей». Наличие аудио фрагмента приводит к узнаваемости фильма в телепередаче. Закадровый голос озвучивает историческую справку, выделяя её из общего потока информации. Все эти приёмы характерны для экранной культуры. И здесь прослеживается определённое взаимодействие, но не как не конкуренция и попытка вытеснения одной культуры другой. «Развитие экранной культуры не уничтожает преимуществ книги. Она рассчитана на спокойное и вдумчивое чтение, на получение эстетического удовольствия не только от содержания, но и от оформления произведений...»[3] Т.е. при отсутствии одной из культур вторая может много потерять. Так, телепередачи потеряют хорошие сценарии, а книги дополнение в виде медиафайлов. Пётр Вайль в ходе работы над телепередачей переосмыслил свой текст и взгляд на место: «В литературе господствует экстенсивный способ хозяйствования: с кем хочу, с тем и граничу...В телевидении — метод интенсивный. Главное, конкретность: тут не годится «где-нибудь вокруг...»[2, с. 311]. Это подтверждает утверждение о взаимодействии культур. Что же касается современных перспектив развития травелога как жанра, то можно полагать, что он продолжит своё существование в интернет плоскости.

Таким образом сравнив книгу и телепередачу П.Вайля «Гений места»; проанализировав средства передачи текста не вербальным путём (с помощью добавления медиафайлов), можно сделать вывод, что литературный жанр травелог, при помощи современных технологий можно перевести на экран телевизора или монитор компьютера. Так что он актуален и имеет перспективу.

Список литературы

1. Вайль П.Л. Гений места. Москва: Колибри, 2008. 488 с.
2. Вайль П.Л. Слово в пути. Москва: АСТ: CORPUS, 2014. 445 с.

3. Кисилева Т. Г. Экранная культура в меняющемся мире. URL: <http://www.gpntb.ru/win/inter-events/crimea2003/trud/tom3/posl2/Doc36.HTML> (дата обращения: 03.06.2018).

4. Русаков В.М., Русакова О.Ф. Методология дискурса-исследования травелога. URL:<https://cyberleninka.ru/article/v/metodologiya-diskurs-issledovaniya-traveloga> (дата обращения: 04.06.2018).

ODDZIAŁYWANIE ZEWNĘTRZNE KLASTRÓW

Sylvia Guzdek

Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
sylvia.guzdek@poczta.fm

W literaturze przedmiotu zwraca się uwagę na wzrastające¹ znaczenie przynależności podmiotów do grup opartych na współpracy, szczególnie międzynarodowej², co potwierdzają m.in. badania The Economist Intelligence Unit w 2006 roku na próbie 200 korporacji transnarodowych³. Przykładem mogą być klastry stanowiące jednocześnie odpowiedź na wzrastające zainteresowanie procesami rozwoju lokalnego, dysproporcje międzyregionalne czy poszukiwanie źródeł przewag konkurencyjnych⁴. Niniejszy artykuł ma na celu przybliżenie koncepcji klastrów, ich wpływ na otoczenie zewnętrzne oraz przedstawienie przykładowego klastra z sektora kultury w Polsce. Celowi temu posłuży analiza reprezentatywnej literatury przedmiotu i studium przypadku.

1. Konceptualizacja klastra

Po raz pierwszy pojęcie klastra zostało użyte w 1990 roku przez Portera. Późniejsze lata to prawdziwy rozkwit różnorodnych definicji i typologii tego pojęcia. Warto jednak podkreślić, że jego źródeł należałoby upatrywać głównie we wcześniejszych teoriach: lokalizacji, dystryktu przemysłowego, biegunów

---

1 *Companies without Borders. Collaborating to Compete*, Economist Intelligence Unit, London, 2006, s. 4-19 – cyt. za: J. Cygler, M. Aluchna, E. Marciszewska, G. Materna, M.K. Witek-Hajduk, *Kooperencja przedsiębiorstw w dobie globalizacji. Wyzwania strategiczne, uwarunkowania prawne*, Oficyna a Wolters Kluwer Business, Wolters Kluwer Polska SA, Warszawa, 2013, s. 16.

2 zob. S. Guzdek, *Kooperacja jako główna forma współpracy przedsiębiorstw w międzynarodowych sieciach biznesowych*, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław, 2016, nr 450, s. 191-204.

3 zob. Guzdek S., *Współpraca gospodarcza jako czynnik rozwoju współczesnego przedsiębiorstwa*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Kraków 2016, nr 5 (953), s. 89-106.

4 J. Pasiczny, *Czynniki i uwarunkowania procesu tworzenia i rozwoju klastrów*, [w:] *Klastry jako narzędzia lokalnego i regionalnego rozwoju gospodarczego*, red. E. Bojar, Wydawnictwo Politechniki Lubelskiej, Lublin 2006 s. 89-90.

ЗМІСТ

ФОРМУВАННЯ БІПОЛЯРНОГО ОБРАЗУ ВІЙНИ У ТВОРЧОСТІ РОСІЙСЬКОГО ПОЕТА-ФУТУРИСТА ВОЛОДИМИРА МАЯКОВСЬКОГО У ПЕРІОД 1914 – 1917 РР. Вернигоренко Ольга Сергіївна	5
TRAVELOG-KNIGA I TRAVELOG-PEREDAČA П. ВАЙЛЯ «ГЕНИЙ МЕСТА» Головачёв Артём Сергеевич	10
ODDZIAŁYWANIE ZEWNĘTRZNE KLASTRÓW Sylwia Guzdek	12
KWESTIA AŚCETYCZNEGO UMIARU W SPOŁECZEŃSTWIE KONSUMPCYJNYM Sylwia Guzdek	19
ФАНФІКШЕН ЯК НОВІТНИЙ ТИП МОЛОДІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ ТВОРЧОСТІ: ПРОБЛЕМА АКТУАЛЬНОСТІ Дев’ятко Наталія Володимирівна	26
АНІМЕ ХАЯО МІЯДЗАКИ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ МАСОВОЇ КУЛЬТУРИ Демченко Єлизавета	30
WAMPIR SPOŁECZNIE ZAANGAŻOWANY. REKLAMY SPOŁECZNE Z WAMPIREM W ROLI GŁÓWNEJ Marta Kierska	33
СКЛАДОВА ОХОРОНИ ЕЛЕМЕНТІВ ТРАДИЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ Костюк Віта Вікторівна	40
3D ВІДЕОМЕПІНГ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ЗАСІБ СТВОРЕННЯ ДИЗАЙНУ СУЧАСНОЇ РЕКЛАМИ Гончар Олена Валентинівна, Кривуц Світлана Василівна	41
HIC SUNT LEONES. WSPÓŁCZESNE DRAPIEŻNIKI PERYFERII OPEN ACCESS Kubś Jakub	44
СИНТЕЗ КЛАСИЧНОГО ТА ПОСТМОДЕРН ТАНЦЮ ЯК ФУНДАМЕНТ ДЛЯ БІЛЬШОГО ВПЛИВУ ІДЕЙНОЇ ТА ЕМОЦІЙНОЇ СФЕРИ ВИСТАВИ НА ГЛЯДАЧА Малиновський Віктор Володимирович	52
MEDIOZNAWSTWO JAKO DZIEDZINA BADANIA WSPÓŁCZESNEJ KULTURY Michałowska-Kubś Aleksandra	54
ZACHOWANIA ORGANIZACYJNE W ŚWIETLE KONCEPCJI SPOŁECZNEJ ODPOWIEDZIALNOŚCI BIZNESU W ZARZĄDZANIU Ober Józef, Jakobsze Adam	61
ВІКОВІ СУБКУЛЬТУРИ ПОСТІНДУСТРІАЛЬНОЇ ЕПОХИ Осадча Лариса Василівна	69

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АЛЬМАНАХ

Випуск 9

Матеріали VII Міжнародної наукової конференції «Інноваційні технології в галузі культури» (8 червня 2018 р.)

Друкується за оригінальними авторськими текстами.
Редакційна колегія не несе відповідальності за авторську редакцію поданих матеріалів.

Верстка та оригінал-макет Мохонько Віталій

Підписано до друку 18.06.2018.
Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Друк цифровий.
Умов. друк. арк. 6,75. Обл.-видавн. арк. 6,28.
Наклад 20 прим. Зам. № 4767.

Віддруковано з оригіналів замовника.
ФОП Корзун Д.Ю.
21027, а/с 8825, м. Вінниця, вул. 600-річчя, 21.
Тел.: (0432) 69-67-69, 603-000
(096) 97-30-934, (093) 89-13-852
e-mail: info@tvoru.com.ua
<http://www.tvoru.com.ua>